

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 lipca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Patrycja Bogacińska-Piątek
Protokolant:	Iwona Sławińska

po rozpoznaniu w dniu 26 lipca 2016 r. w Gliwicach

sprawy B. Ż. (Ż.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o cofnięcie wniosku w sprawie emerytury pomostowej

na skutek odwołania B. Ż.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 25 stycznia 2016 r. **nr** (...)

oddala odwołanie.

(-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek

Sygn. akt. VIII U 474/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 25 stycznia 2016r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu B. Ż. przywrócenia terminu na złożenie wniosku o wycofanie wniosku w sprawie emerytury i umorzenia postępowania. W uzasadnieniu decyzji ZUS, powołując się na art. 116 ust. 2 ustawy emerytalno-rentowej wskazał, iż ubezpieczony złożył wniosek po upływie terminu przewidzianego na odwołanie od przedmiotowej decyzji, co powoduje że złożenie wniosku stało się nieskuteczne.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczony domagał się jej zmiany i przywrócenia terminu do złożenia wniosku o wycofanie wniosku w sprawie świadczenia emerytury i umorzenia postępowania. Odwołujący zarzucił, że ZUS błędnie uznał, że odwołujący nie uprawdopodobnił, że do uchybienia terminu na wycofanie wniosku o emeryturę nastąpiło bez jego winy. Ubezpieczony złożył wniosek o ustalenie prawa do emerytury oraz o podjęcie wypłaty świadczenia w dniu 26 czerwca 2015r. w dniu 20 lipca 2015r. ZUS wydał odpowiednią decyzję ustalającą prawo do emerytury pomostowej w wysokości określonej decyzją. Tym samym z dniem 26 czerwca 2015r. zostało wszczęte postępowanie o jakim stanowi art. 116 ustawy emerytalnej, do którego na zasadzie art. 124 tej ustawy, stosuje się przepisy kodeksu postępowania administracyjnego. W ocenie odwołującego został naruszony art. 9 k.p.a., który

stanowi, że organy administracji publicznej są obowiązane do należytego i wyczerpującego informowania stron o okolicznościach faktycznych i prawnych, które mogą mieć wpływ na ustalenie ich praw i obowiązków będących przedmiotem postępowania administracyjnego. Ubezpieczony zarzucił, że ZUS nie udzielił mu, a nawet odmówił informacji co do okoliczności wpływających na wymiar świadczenia, a zależnych od terminu złożenia wniosku o jego przyznanie. W niniejszej sprawie data złożenia wniosku miała wymierny wpływ na wysokość uzyskanego świadczenia a brak należytego informowania strony przełożył się na powstanie zapewne wymiernej szkody, której to rozmiaru do dziś strona nie jest w stanie sama oszacować. W ocenie odwołującego w sposób dostateczny uprawdopodobnił on, że do uchybienia terminu doszło bez jego zawinienia, albowiem wycofałby wniosek z dnia 26 czerwca 2015r. jako szkodliwy.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko zawarte w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. ZUS powołał się na art.83 ust.2 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych w związku z art.477⁹ § 1 k.p.c. wskazując, że odwołania od decyzji organów rentowych lub orzeczeń wojewódzkich zespołów do spraw orzekania o niepełnosprawności wnosi się na piśmie do organu lub zespołu, który wydał decyzję lub orzeczenie, lub do protokołu sporządzonego przez ten organ lub zespół, w terminie miesiąca od dnia doręczenia decyzji lub orzeczenia. Zgodnie z art. 116 ust.2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wniosek o emeryturę może być wycofany jednak nie później niż do dnia uprawomocnienia się decyzji. Przepis art. 58 § 1 kodeksu postępowania administracyjnego stanowi natomiast, że w razie uchybienie terminu należy przywrócić termin na prośbę zainteresowanego, jeżeli uprawdopodobni, że uchybienie nastąpiło bez jego winy. ZUS wskazał, że w dniu 24 lipca 2015r. przesłał ubezpieczonemu decyzję o przyznaniu emerytury pomostowej od 25 czerwca 2015r. W dniu 21 października 2015r. ubezpieczony zgłosił wniosek o ponowne wyliczenie świadczenia od miesiąca lipca 2015r. oraz o wycofaniu wniosku, który złożył ubezpieczony w miesiącu lutym 2015r. Zgłoszony przez Ubezpieczonego wniosek został złożony po upływie terminu przewidzianego na odwołanie się od decyzji powodując, że wycofanie wniosku stało się nieskuteczne. W ocenie ZUS, zarzut naruszenia art. 9 k.p.a. nie zasługuje na uwzględnienie, gdyż w okresie przewidzianym na uprawomocnienie się decyzji ubezpieczony miał możliwość zwrócenia się do ZUS w sprawie zasad w oparciu, o które następuje wyliczenie emerytury pomostowej, jednak z tej możliwości nie skorzystał. W świetle powyższego uchybienie terminowi przewidzianemu na wycofanie wniosku spowodowane zostało zbyt późnym podjęciem przez ubezpieczonego działań zmierzających do wyjaśnienia wątpliwości związanych z wysokością pobieranej przez niego emerytury.

Sąd ustalił co następuje:

Ubezpieczony B. Ź. w dniu 26 czerwca 2015r. złożył kolejny wniosek o emeryturę pomostową.

Decyzją z dnia 20 lipca 2015r. ZUS przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury pomostowej z dniem 25 czerwca 2015r. tj. od następnego dnia po rozwiązaniu stosunku pracy.

W dniu 21 października 2015r. ubezpieczony wniósł o ponowne przeliczenie emerytury pomostowej i przeprowadzenie symulacji w przypadku złożenia wniosku z dniem 1 lipca 2015r. W przypadku ustalenia w drodze symulacji, że tak wyliczona emerytura od 1 lipca 2015r. jest świadczeniem korzystniejszym, ubezpieczony wniósł o wycofanie wniosku z lutego 2015r. wskazując że nie był informowany o zmianach w przepisach jakie go dotknęły.

W odpowiedzi ZUS wyjaśnił, że wniosek o emeryturę lub rentę może być wycofany, jednakże nie później niż do dnia uprawomocnienia się decyzji, tj. do miesiąca od dnia jej doręczenia. Od doręczenia decyzji upłynął okres wynoszący 30 dni, a zatem decyzja przyznająca emeryturę pomostową jest prawomocna i brak podstaw do wycofania wniosku. Zakład wyjaśnił ponadto, że emeryturę od dnia 25 czerwca 2015r. tj. od rozwiązania stosunku pracy przyznano na wniosek z 26 czerwca 2015r. i w tym czasie przepisy dotyczące przyznania i obliczenia emerytury pomostowej nie zmieniły się. Nadto ZUS wyjaśnił sposób obliczania emerytury oraz zasady waloryzacji.

W piśmie z dnia 2 grudnia 2015r. ubezpieczony wskazywał, że jego wniosek z października 2015r. zawierał wniosek o przeprowadzenie symulacji dla złożenia wniosku o przyznanie emerytury pomostowej z datą 1 lipca 2015r. oraz

zapowiedź wycofania wniosku o przyznanie emerytury. Zarzucił, że ZUS nie przeprowadził symulacji, zaś dopiero po jej przeprowadzeniu i zapoznaniu się z taką symulacją może on podjąć decyzję o cofnięciu wniosku o emeryturę.

W odpowiedzi na powyższe pismo, pismem z dnia 15 grudnia 2015r. ZUS ponownie wyjaśnił odwołującemu, że zgodnie z przepisami art. 115 oraz 116 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ustalenie uprawnień oraz wysokości świadczenia następuje w formie decyzji organu rentowego – na podstawie wniosku osoby zainteresowanej. Ubezpieczony zgłosił wniosek o ustalenie prawa do emerytury oraz o podjęcie wypłaty świadczenia w dniu 26 czerwca 2015r. i na jego podstawie decyzją z dnia 20 lipca 2015r. przyznano emeryturę pomostową od dnia 25 czerwca 2015r. oraz ustalono wysokość świadczenia. Organ rentowy wskazał, że przepisy ustawy nie dają podstaw do dokonywania symulacji świadczenia na wskazaną przez osobę zainteresowaną datę lub uwzględniających hipotetyczne okoliczności. Ustalenie prawa i wysokości świadczeń dokonywane jest w oparciu o stan faktyczny tj. na podstawie przedłożonych dowodów oraz złożonego wniosku. Wysokość świadczenia wyliczana jest na datę spełnienia uprawnień do świadczenia lub datę podjęcia jego wypłaty. Zakład wyjaśnił ponadto sposób wyliczenia wysokości przyznanego świadczenia oraz szczegółowo zasady i sposób waloryzacji składek, wskazując że w przypadku podjęcia wypłaty w miesiącu lipcu 2015r. tj. w trzecim kwartale kwota składek emerytalnych zostałaby dodatkowo zwaloryzowana o waloryzację za I kwartał 2015r.

Pismem z dnia 7 stycznia 2016r. ubezpieczony wniósł o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o wycofanie wniosku w sprawie świadczenia przedemerytalnego jaki złożył ubezpieczony dnia 26 czerwca 2015r., jednocześnie cofając wniosek z dnia 26 czerwca 2015r. i wnosząc o przyznanie świadczenia z dniem 1 lipca 2015r. odwołujący ponownie zarzucił naruszenie art. 9 k.p.a. i wskazał, że w niniejszej sprawie, w sytuacji gdy termin złożenia wniosku o przyznanie emerytury wpływał na jej wysokość, organ rentowy nie poinformował strony o tej okoliczności, jak również po wydaniu decyzji, odmówił wielokrotnie prośbie zainteresowanego wskazania okoliczności wpływających na wymiar świadczenia a zależnych od terminu złożenia wniosku o jego przyznanie.

Zaskarżoną decyzją z dnia 25 stycznia 2016r. (...) Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu B. Ż. przywrócenia terminu na złożenie wniosku o wycofanie wniosku w sprawie emerytury i umorzenia postępowania, wskazując w uzasadnieniu decyzji ZUS, iż ubezpieczony złożył wniosek po upływie terminu przewidzianego na odwołanie od przedmiotowej decyzji, co powoduje że złożenie wniosku stało się nieskuteczne.

Sąd ustalił nadto, iż procedura przy wydaniu decyzji w sprawie emerytury pomostowej wygląda w ten sposób, że ZUS analizuje akta kapitału początkowego oraz dokumentację załączoną do wniosku i na jej podstawie wydawana jest decyzja. Organowi rentowemu wiadomym jest, że data złożenia wniosku ma znaczenie, gdyż od kwietnia ogłaszane są nowe tabele dalszego średniego trwania życia, zaś w lipcu jest już ogłoszona roczna waloryzacja. Świadczenie przyznane na wnioski złożone w lipcu mają inną wysokość niż przyznane na wnioski zgłoszone w czerwcu. ZUS nie analizuje tej różnicy. ZUS nie udziela tego typu informacji w decyzji a jedynie kiedy ktoś wystąpi o jej udzielenie.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie akt organu rentowego, zeznań świadka A. T. (nagranie z rozprawy z dnia 26 lipca 2016r. min. 3.18 i n. k.27) oraz przesłuchania ubezpiezonego (nagranie z rozprawy z dnia 26 lipca 2016r. min. 25.21 i n. k.27).

Zebrany materiał dowodowy Sąd uznał za kompletny i wystarczający do poczynienia ustaleń faktycznych oraz do rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpiezonego nie zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności Sąd wskazuje, że rolą Sądu orzekającego w sprawie nie jest badanie prawidłowości trybu postępowania przed organem rentowym. Sąd bada bowiem prawidłowość zaskarżonej decyzji i jej zgodność z prawem. Z ustalonego orzecznictwa sądowego wynika, że wadliwość postępowania administracyjnego nie stanowi podstawy do uwzględnienia odwołania. Błędy formalne decyzji w zakresie podstawy prawnej pozostają bez

znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy przez sąd ubezpieczeń społecznych. W wyroku z dnia 9 lutego 2010r. (I UK 151/09, LEX nr 585708) Sąd Najwyższy wskazał, że postępowanie sądowe, w tym w sprawach z zakresu prawa ubezpieczeń społecznych, skupia się na wadach wynikających z naruszenia prawa materialnego, a kwestia wad decyzji administracyjnych spowodowanych naruszeniem przepisów postępowania administracyjnego, pozostaje w zasadzie poza przedmiotem tego postępowania.

Przechodząc do dalszych rozważań, wskazać należy, iż zgodnie z art. 129 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2016r. poz. 887), świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu, z uwzględnieniem ust. 2.

Natomiast zgodnie z art. 116 ust. 1 ustawy, postępowanie w sprawach świadczeń wszczyna się na podstawie wniosku zainteresowanego, chyba że ustawa stanowi inaczej.

Zgodnie z ust. 1a postępowanie o emeryturę wszczyna się z urzędu, jeżeli wiek emerytalny dla uprawnionych do świadczenia przedemerytalnego lub zasiłku przedemerytalnego określają przepisy art. 24 ust. 1a i 1b oraz art. 27 ust. 2 i 3.

W myśl ust. 1b postępowanie w sprawie świadczenia podlega umorzeniu, jeżeli osoba ubiegająca się o świadczenie zmarła przed wydaniem decyzji w sprawie tego świadczenia.

Przepisu ust. 1b nie stosuje się w sprawach, o których mowa w art. 136 (ust. 1c) oraz jeżeli członek otwartego funduszu emerytalnego zmarł przed wydaniem decyzji, o ile w dniu śmierci spełniał warunki do emerytury (ust.1d).

Z kolei w myśl ust. 2 wniosek o emeryturę lub rentę może być wycofany, jednakże nie później niż do dnia uprawomocnienia się decyzji. W razie wycofania wniosku postępowanie w sprawie świadczeń podlega umorzeniu.

Postępowanie o świadczenia z zakresu ubezpieczeń społecznych jest zatem postępowaniem wszczynanym na wniosek (poza wyjątkami przewidzianymi w ustawie). Samo spełnienie warunków wymaganych do nabycia prawa do świadczenia nie rodzi po stronie organu rentowego żadnych zobowiązań z tytułu powstałego świadczenia. Jak wyraźnie wynika z cytowanego wyżej art. 116 ust. 2 ustawy wniosek taki może być wycofany, jednakże nie później niż do dnia uprawomocnienia się decyzji. Natomiast uprawomocnienie decyzji następuje po upływie miesiąca od jej doręczenia wnioskodawcy, o ile w tym terminie nie wniósł on odwołania. Natomiast w sytuacji wniesienia odwołania, uprawomocnienie decyzji następuje z chwilą uprawomocnienia się wyroku sądu oddalającego odwołanie lub postanowienia o odrzuceniu odwołania.

W myśl art. 83 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. z 2016r., poz.963) od decyzji Zakładu przysługuje odwołanie do właściwego sądu w terminie i według zasad określonych w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego.

Z kolei po myśli art. 477⁹ § 1 k.p.c. odwołania od decyzji organów rentowych lub orzeczeń wojewódzkich zespołów do spraw orzekania o niepełnosprawności wnosi się na piśmie do organu lub zespołu, który wydał decyzję lub orzeczenie, lub do protokołu sporządzonego przez ten organ lub zespół, w terminie miesiąca od dnia doręczenia decyzji lub orzeczenia.

W przedmiocie sporu w niniejszej sprawie jest przywrócenie terminu do złożenia oświadczenia o cofnięciu wniosku o przyznanie emerytury pomostowej. Jak bowiem podnosi ubezpieczony świadczenie przyznane od dnia 25 czerwca 2015r. na wniosek z 26 czerwca 2016r. jest dla ubezpieczonego mniej korzystne, niż na wniosek złożony w lipcu 2015r. Odwołujący podnosi przy tym, że miesięcznemu terminowi do cofnięcia wniosku uchybił z tej przyczyny, iż nie został poinformowany przez ZUS o okolicznościach wpływających na wysokość przyznanego świadczenia tj. dacie złożenia wniosku, gdyby natomiast taką wiedzę posiadał, to wniosek złożyłby później lub wycofałby wniosek złożony w czerwcu 2015r.

W niniejszej sprawie niewątpliwie decyzja z dnia 20 lipca 2015r., którą ZUS przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury pomostowej z dniem 25 czerwca 2015r. uległa uprawomocnieniu. Jak wynika z akt organu rentowego, została ona przesłana ubezpieczonemu w dniu 24 lipca 2015r.

Ubezpieczony nie odwołał się od powyższej decyzji w przewidzianym terminie i dopiero w październiku 2015r. wniósł o przeprowadzenie symulacji w przypadku złożenia wniosku z dniem 1 lipca 2015r. oraz o wycofanie wniosku w przypadku ustalenia w drodze symulacji, że tak wyliczona emerytura od 1 lipca 2015r. jest świadczeniem korzystniejszym. W piśmie z dnia 2 grudnia 2015r. wskazał, iż w piśmie z października 2015r. zawarł zapowiedź wycofania wniosku, co uzależniał od wyników symulacji.

A zatem nawet jeśli uznać, że wycofanie wniosku o emeryturę nastąpiło w październiku 2015r. to cofnięcie wniosku było spóźnione, gdyż nastąpiło po uprawomocnieniu decyzji z dnia 20 lipca 2015r.

W ocenie Sądu nie ma podstaw do przywrócenia terminu do cofnięcia wniosku, bowiem nie było przeszkód by wniosek wycofać wcześniej, albo by złożyć odwołanie od decyzji z dnia 20 lipca 2015r.

Sąd nie neguje, że ZUS ma obowiązek udzielania pouczeń i informacji ubezpieczonym, jednak udzielanie pouczeń wynika wprost z treści przepisów natomiast, prawa do informacji nie można rozumieć w ten sposób, że ZUS ma obowiązek przewidywać każdą hipotetyczną sytuację jaka może dotyczyć ubezpieczonego i informować go o każdym przepisie jaki może mieć wpływ na jego uprawnienia, tym bardziej w sytuacji, kiedy nie doszło do zmiany przepisów w tym okresie. Jak wykazywał ZUS w toku postępowania, tego typu informacji organ rentowy nie udziela w decyzji a jedynie kiedy ktoś wystąpi o jej udzielenie. Ubezpieczony natomiast przed 21 października 2015r. nie występował o udzielenie informacji jakie znaczenie ma termin złożenia wniosku o emeryturę. Sąd zwraca uwagę, iż ubezpieczony już od lutego 2015r. składał wnioski o przyznanie świadczenia i wydano w stosunku do niego kilka decyzji odmownych (2 marca 2015r., 16 kwietnia 2016r., 20 maja 2015r.) z powodu dalszego pozostawania w stosunku pracy. Odwołujący mógł zatem wyjaśnić wątpliwości przed uprawomocnieniem się decyzji przyznającej prawo do świadczenia.

Nie jest również rolą ZUS przeprowadzanie symulacji wyliczenia świadczenia. ZUS dokonuje bowiem obliczeń wysokości świadczenia rozpoznając konkretny wniosek o konkretne świadczenie.

Reasumując, zarzuty ubezpieczonego pod adresem zaskarżonej decyzji nie znalazły potwierdzenia.

W konsekwencji Sąd Okręgowy, na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.

(-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek